

דעות אחרונות

17.12.2008

אריאל רובינשטיין •
גיבורים על בודדים

הפרופסורים ואיגודי העובדים

כנראה שאף אחד אינו ממש יודע אם המשבר הכלכלי קרוב לסימונו או שעוד נחוה ימים רעים יותר. זו תהיה ההמצה היסטורית אם המשבר יכה במי שיכה, ויעיל

למי שיועיל ויסיים ב"השבת הסדר על כנו" בלי שיתוקונו כמה סררי תחרה וכלכלה. ככה זה בעולמנו, גם הפרטי וגם הציבורי.

רק משברים מאפשרים תיקונים של ממש. ואחר מהנשואים הדרושים תיקון הוא חולשתם של ארגוני העובדים.

ארגוני עובדים נועדים לענות על חוסר הסימטרייה ביחסי העבודה במרבית ענפי המשק. העובר הבורד חלש. הוא נתון לאיום פיטורים. כשהוא מען לעמוד על שלו הוא מסכן את פרנסתו, שלעיתים קרובות היא גם ממש מטה לחמו. הוא חושש לפגות למעביד גם כשזכויותיו החוקיות נרמסות. מולו ניצבים, לעיתים קרובות, גופים גדולים, אנשים מנוסים וכסף

כבה. איוון במעמד העובר מול המעסיק עובר דרך התארגנותם של העובדים במקומות עבודתם.

ארגוני עובדים אינם מושלמים ולעיתים הם מתערבים יותר מנחי העובדים. אפשר היה לוותר על תלושי התנהגה בספרמארקטס, על כרטיסים מוזלים לפסטיגל ועל הפטנטים שהופכים נופש באילת להשתלמות מקצועית. היה מוטב אם ארגון עובדים לא היה סוללת מפלגה. רצוי הרב שארגוני עובדים היוכיבים על השקטר והשיבר לא יצברו כוח רב מדי. אבל הבעיות בתפקוד ארגוני עובדים אינן שוללות את נחיצותם ביחידות מיקוח המאונות את יחסי הכוח בחברה בין עובדים למעסיקים.

כמעט כל הפרופסורים מקבלים כמובן מאליו את זכותם להתארגן, אבל אותם פרופסורים מוצאים אמתלות שונות כדי לא לנהל משא ומתן עם התארגנויות עובדים

מי שיכול לשוב ולקומם את ארגוני העובדים הם רק אנשים צעירים, אולי קצת מתוחים, חזרתי אנוה כמעט מהפכנים, מטבע הדברים רובם מצויים בקרב ציבור הסטודנטים באוניברסיטאות בישראל. יש מהם עובדים במסודות להשכלה גבוהה ויש מהם פעילים בארגוני עובדים המועדדים אחרים להתארגן. צעירים חסיי מנוחה אלה ראויים לכל שבח על עשייתם למען ישראל טובה ושוויונית יותר.

אם לאוניברסיטאות בישראל יש חוון חברתי מעבר למס השלתיים שהן ממלכות למצפונן דרך פרויקטים פוטוגניים, עליהן לעודד את התארגנויות העובדים הללו. במקום זאת, הנהלותיהן של לפחות שלוש אוניברסיטאות עסוקות בימים אלה בסירוב עיקש להכיר בתארגנויות של קבוצות עובדים המוועסקים על ידן. לפחות שניים מהמוסדות סטו מהנוהמות המקובלות באקדמיה, ודרשו מהנהלת אוניברסיטה אחרת להפסיק את מעורבות הקולגיניה המשפטית של אותה אוניברסיטה במתן סיוע משפטי להתארגנויות העובדים בתחומן.

אסטרוד אל קט; כמעט כל הפרופסורים מקבלים כמובן מאליו את זכותם להתארגן, רק כזכות ארגוני נגל חזקים יכלו פרופסורים לקיים שביתת לוקסטו ארוכה ולסיימה בהישגים מרשימים. אבל אותם פרופסורים, שמלאכתם בעקבותם, מוצאים אמתלות שונות כדי לא לנהל משא ומתן עם התארגנויות עובדים הפועלות בחברותיהם. לאוניברסיטאות יש הזדמנות לתרום לאיוון יחסי הכוח בין מעסיקים לעובדים. אבל חלק מקבנטיני האקדמיים משכיבים לגונן על המשיכה של האוצר והלוסיף ולייצג שמרנות כלכלית פרשטת רגל ויד. ■

מאיר בוזגלו • המורה של המדינה

רק מילה טובה, לא יותר מזה

מקצוע ההוראה מזמן מקום ליצירתיות הרבה יותר מטיס או מכירוגיה. ערכה של הוראה גדולה בהרבה מעריכת דין, מניהול עסקים וחשבון, למשל, על ניהול חברת משקאות שהורסת את הבריאות לאנשים ועל סחר בנשק.

הוראה משאירה מקום לסגנון אישי לא פחות מאמנויות כמו שירה וציור. היא מה שעושה את היקרים לנו – ילדינו וילדותינו – למה שהם, ועל ידי כך היא עושה את המדינה למה שהיא. בין היתר, על ידי כך שהיא סוללת את הדרך

לתיססים, לכיורוגים, לעורכי דין, לאמנים וליועצי הון. השאלה שקשה שלא לשאול היא: כיצד קרה שמעמדם של המורים ירד בעינינו? אנו מעמיסים עליהם מדי יום את תלמידיו מותשים מתרבות של גירוף, שכאשר אינו מספיק מלהיב הם מעבירים ערוץ ההורים מצידים עסוקים בקריירה, ב"מימוש עצמי", ומסתפקים בזמן איכות" עם ילדיהם – ועם העול הזה, שרודף ריכות ואחריות אין קץ, משכורתם של המורים היא מהנמוכות במשק.

רפי מלניק • הפריימריז בקדימה

בשם האחריות

מעולם לא התערבתי בבחירות פנימיות במפלגה זו או אחרת. אולם המסע האישי שמתנהל על ידי כעלי אינטרס כנגד שר האוצר מחייב אותי לומר באופן ברור ונחרץ, שבניגוד לחלק ניכר מהפוליטיקאים הפועלים על מנת לשאת חן בעיני בוחריהם, מתנהל שר האוצר רוני בראון כמי שבאמת מעדיף את טובת המעשה המדינה גם על פני פופולריות ותועלת אישית.

המשק הישראלי מצליח להתמודד עם המשבר הכלכלי במיוחד הודות לשמירה ההרוקה על הוצאות הממשלה, על שיעורי תעסוקה גבוהים ועל עורף במאון התשלומים. שר האוצר עמד בתקופה קצרה מאוד במתכונם שבנה נחמנו הערכים, הנוהמות ותפסיות העולם שלו. הוא עשה זאת בתנאים שבהם קיים חוסר אחריות פוליטית ובהיעדר הקצינים מדינה מאושר לשנה כבאה. שר האוצר מתמודד היום עם המשבר הכלכלי כשירו

עולה בעיניי המופע של הפינק פלויד we

למורים, ואני נזכר במורה צילה מכיתה א', כרב פיוס, כד"ר עוזיאל מאלץ, כהוה ברחק, במורה שפירא, באסתר רוידרוביץ' ובעוד רבים וטובים. לך תאמר "אנשים טובים" בתרבות של טורפים ונטרפים, תרבות אלימה, תחרותית, שנונה ("שובבה" יאמר האומר "מה אתה נלחץ?"), הצוחקת כל הדרך לעזאזל.

המסורת פשתה כל שהיא יכולה, והשאירה מספר רב של פתגמים והלכות לחיווק המורים. הכישלון בייחסנו להוראה הוא כישלון מול הדבר המהותי ביותר לעם היהודי: תרבות הלמידה. והו צד אפל ומעוות בחברתנו, שוועק לשמיים ומצפה לתיקון.

התיקון צריך להתבטא ביצירת דרכים לבטא את חשיבות המקצוע, בגובה המשכורות, ביצירת סמלים חדשים (יום המורה?) – אבל גם בעבודה על עצמנו, במיוחד כטיפול באינטייניקט ההתפרסות כלפי מקצועות "יוקרתיים". יש להשתחרר מהקטסקט המונע ערוץ ההורים לראות נכוחה מי הוא הראוי להערכה, לחיבה. המעמד הנמוך של המורה עומד ביחס ישר להתכחשות שלנו לעצמנו. ליעודנו. למה שאנחנו.

הפילוסוף ד"ר מאיר בוזגלו חבר בוועדה הציבורית בתחרות לבחירת "המורה של המדינה". פרטים על העתקתות בתחרות באתר: www.ynet.co.il/morim

איתן הבר • מקום לדאגה שינוי של אומה

שני טורי שינוי הצחורות של ברק אובמה ימלאו את מסך הטלוויזיה מן הקצה עד הקצה, כאשר יחייך לנוכח המצלמות בקבלת הפנים לראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו, או ציפי לבני, ואולי אהוד ברק. "החדר הסגלגל" יהיה עמוס בצלמים וכתבים שינסו לזרוק שאלות אל השניים, ובעיקר לנשיא החדש, וזה יהודף את כל השואלים באמירה הכל כך מיוחדת: "מאז ומתמיד היו ויהיו לנו יחסים מיוחדים עם מדינת ישראל", וכן הלאה וכן הלאה.

"אני מציע", יאמר אז אובמה, "שנשאיר בחדר הזה רק שנינו". נתניהו, לבני או ברק יבינו מיד שרעגים קשים צפויים להם. אילו היו רק שבחים בפיו של אובמה, היה אומר אותם קבל עם וטלוויזיות. אובמה יישב על הכיסא הצהובה שלו. נתניהו-לבני-ברק יישבו על הכיסא המוארך. ראש הממשלה הישראלי לא יוכל לרשום אף מילה. לנשיא האמריקאי יש אמצעים משלו לזכור כל מילה שתיאמר ברעגים הבאים ב"חדר הסגלגל".

ברעגים הראשונים ינטוף דבש ב"חדר הסגלגל". המון מילים ומושגים ימחורו: "יוריד ישראל", "אתם חשובים לנו", "הרמקורטיה היחידה במזרח התיכון", "לא נכפה עליכם", "נעמוד לימנכם", וכן הלאה וכן הלאה.

כערב שלפני הפגישה יקרא הנשיא החדש עדימות ניירות על אורחו, ניתוחים פסיכולוגיים, הערכות, עצות – ובעיקר סיפור תולדות היחסים בין שתי המדינות והניסיונות החוריים, החוריים, החוריים להשקיץ שלום במזרח התיכון. אני השילום המקצועיים בארצות הברית אינם מתיים ואינם מתחלפים. הם רק מחליפים את שמות הנשיאים על גבי הניירות האינסופיים.

יכול מאוד להיות שהם רק שיכנעו את ברק אובמה ללכת בדרכי כל הנשיאים הקודמים, להציע, לנסות לשכנע, בוודאי לא לכפות פתרונות שאינם רצויים ואינם על דעת נתניהו-לבני-ברק. אם כך יקרה, שום דבר לא יקרה.

אסור לסיים את הקטע הזה ב"הצדעה למורים", אסור גם לסיים אותו בתחושה מירייה. יש גם כך הרבה סיבות למיריות. אפשר אולי לסיים בשאלה החוצה את כל שדרות החברה הישראלית ארך מוצאים בתוך העולם המודר שלנו מנגננים שיעורו לנו לחזור לפשות, לדעת להבחין בין זה שאנו נוטים להעריך לבין זה שארואי להעריך? ■

מראה מקום • אילון ספירא

עזר מציון. אחד מתוך 11,000 מתנדבים שעושים כל שביכולתם מבלי לדרוש תמורה. כנמלים חרוצות אורזים ומעמיסים 7,325 מנות מזון בסיסי לקראת חג הפסח, "מקמחא נפסחא". המוסטרים והמקבלים שווים הם. יהדות אמיתית ללא הבדל בין דתיים לחילוניים. מתן בטרט – התגלות כנה של אהבת אדם מיתלית.

דב ויסגלס • גלעד שליט

כך לא משחררים חטוף

בין שרת החוץ לשר הביטחון מתנהל בימים אלה ויכוח נוקב בשאלת "כראיות" המחיר הנדרש לשחרורו של חייל שובי. כסך הכל ויכוח מדומה, שכן כל אחד מהם – בלשוננו שלו – מסכים למעשה כי המושג "ככל מחיר" אינו קיים, וכי ההכרעה צריך שתופול בכל מקרה על פי נסיבותיו.

ואכן, לו התנהלה המחלוקת המתוארת לעיל כשאלה עוינית של אתיקה ממלכתית, אפשר אף שהיה בה עניין רב, אך משעלתה מחלוקת מדומה זו בהקשרו של החייל גלעד שליט מפי שניים מבין שלושת הכבירים בבקלי ההחלטות בישראל – יש בכך עניין מרגיז ומקומם. לכל ברור: מדינת ישראל חסרת אונים מול מדינות שבשטחן מחוקק ישראלי. כגון נוטש שאבר במרחביה האינסופיים של איראן או חיילים שנשבו – או נעלמו – ברחבי סוריה או לבנון. כיצד להצמצם איך לפעול נגד אותן מדינות? לצאת למלחמה? תשובה חד-משמעית אין, ואו, כשנדרשת ישראל לשלם מחיר "כבד" עבור השבוי או תמורת מידע ביחס לגורלו, מתוערתת במלוא אכזריותה שאלה ה"ככל מחיר".

גלעד שליט חי וקיים במרחק קילומטרים ספורים מכוחות צה"ל. הוא לא נעלם במהותיה של אישושי מדינה. הוא מצוי ברצועת עזה, בתחום מקרקעין סגור ומסוגר, שישראל יכולה לפעול נגדה, בתוכה ומחוצה לה כמעט ללא הגבלה.

אסור היה לממשלה להסכים לכניסת הסכם הריגעה בעזה לתקופה בלא שבאותו מעמד תסכים העסקה לשחרורו של שליט. אחד התנאים המרכזיים שהייתה הממשלה חייבת להציג להפסקת הפעילות הצבאית, הסיכולים הממוקרים

לו נהגה הממשלה כראוי, שאלת "המחיר" של שחרור גלעד שליט הייתה עולה שם, בעזה, ולא פה. העזתים היו צריכים לפרוע את יוקר המשך החזקתו

ההפשיטות הקרקעיות, ולהסרת הסגר והמצור הכלכלי, הוא פתירה יסוים של משא ומתן מזורז להחזרתו של החייל. ובמילים אחרות: יישבו הנשאים והנותנים לילוח כימים, תסוכם רשימת האסירים המשוחררים, ומשאלה יוחזרו והחייל ישוב הביתה, אז – ורק אז – תיפסק האש, יוסר המצור ויפתחו המעברים. לא רקה לפני כן.

לו כך נהגה הממשלה, חוקה על המאס שהיה מקצד ככל הניתן את המו"מ ומן הסתם גם ממתן את רשימת הרוצחים המחוצפת שהגיש, על מנת להיחלץ מוקדם ככל הניתן ממכתה של ישראל. להוכיח, המאס רץ ליילל אצל המצרים בתחונות לרגיעה, כי רצה מאוד בהפסקת אש. קורבנותיו הלכו ורבו, המחסור הכלכלי החמיר ונתגלו בעזה סימנים ראשונים לתסיסה פוליטית מאיימת.

לו כך נהגה הממשלה, שאלת "המחיר" הייתה עולה שם, ולא פה. לא ישראל הייתה מתלבטת האם "מחיר" שחרורו של שליט גבוה מדי. העזתים היו צריכים לפרוע את יוקר המשך החזקתו.

אלא שלמרבנה הצער והפליאה הסכימה ממשלת ישראל – כולל שרי החוץ והביטחון – לרגיעה בלא התנאי האמור. עניינו של שליט "הוסדר" באיושיה הבטחה מפוקפקת, כי לאחר הרגיעה המיוחדת (על ידי המאס) יואיל הוא להסכים ולפגוש במצרים לשם המשך המשא ומתן על גורל החייל. חלפו מאז כשישה חודשים, אין פגישות, אין משא ומתן, רשימת האסירים הנתבעת מתארכת והרם על ידיהם מתפשט. ומשכך התפתחו הדברים, עוסקים מקבלי ההחלטות בדיון בדבר "מחיר" שחרורו של חייל שובי.

באותה שעה, המאס מקיים מופע "בידור" חייתי של חיקוי החייל המייחל לשחרורו. ובעוד האספסוף העות צוהל, מוסיפים השירים להתווכח, הממשלה אצה להודיע על רצונה בחידוש הרגיעה – בלא כל תנאי הנוגע בשחרורו של גלעד שליט. ■

© כל הזכויות שמורות לידיעות אחרונות בע"מ אין להעתיק, להפיץ, לשכפל, לצלם, לרשום, לאחסן במאגני מידע, לשדר ברדך כלשהי (בכתב, ברדיוס או בדיקה אחרת) – ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר – חלק כלשהו של התיקון לזכות מקלט, איווים, צילומים, תמונות, מפות, גרפיקה או הברה טקסטואלית וכן בדפים מוצגים, לדבות באמצעות הקלטה והקלדה, ללא אישור מפורש בכתב מהמוציאה לאור, ידיעות אחרונות בע"מ